RB Studiekring Gelderland - Overijssel

Aan- en verkopen van deelnemingen

29 juni 2026
Arthur Hofman

1

Agenda

- Aan- en verkoopkosten
- Schadevergoedingsjurisprudentie en afkoop aanbiedingsplicht
- Earn-outregeling
- Aanpassing art. 13 lid 7 Wet VPB 1969
- Samenhang met liquidatieverliesregeling
- Andere aandachtspunten bij aankoop
- Andere aandachtspunten bij verkoop

2

2

Aan-en verkoopkosten - kader

3

3

Aankoopkosten

- Wettekst: kosten ter zake van de verwerving of vervreemding van een deelneming zijn niet aftrekbaarheid
- Voorbeelden uit wetsgeschiedenis en besluit DVS 19 september 2024:
  - Advocaatkosten
  - Underwriting fees
  - Beursbelasting
  - Schadevergoedingen
  - Notariskosten
  - W&I-verzekering

4

Aankoopkosten bij directe voeging?

- Bij directe voeging aangekochte dochter in fiscale eenheid verdwijnt deelnemingsrelatie
- Dan geen deelneming gekocht en dus geen niet-aftrekbare aankoopkosten deelneming?
- Hoge Raad: ook bij directe voeging geldt aftrekbeperking (HR 29 april 2011, nr. 10/00654, BNB 2011/185)
- Ook verkoopkosten bij ontvoeging door verkoop (HR 11 januari 2013, nr. 12/01616, BNB 2013/70, V-N 2013/5.15)

5

Allocatievraagstuk

- Sommige kosten doorbelasten aan dochtervennootschap
- Belastingdienst erkent deze splitsing in ‘WOB-memo’
- Bijvoorbeeld als kosten betrekking hebben op het opdoen van kennis m.b.t. bedrijfsproces dochter

6

Aan- en verkoopkosten – voorgeschiedenis

7

Boorputarrest

- HR 12 april 1995, nr. 29 866, BNB 1995/180
- Kosten exploratieboringen activeren?
- Hoge Raad:
  - ten tijde van maken kosten is onzeker of kosten tot positief resultaat leiden
  - Zolang niet moet worden aangenomen dat een boring wordt gevolgd door winning, dwingt goed koopmansgebruik niet tot activering

8

Filmscriparrest

- HR 23 juni 1999, BNB 1999/320
- Belanghebbende wilde productiekosten film activeren ivm toenmalige WIR
- Hoge Raad:
  - voor investeringsbijdrage is beslissend of ten tijde van het maken van die kosten *de verwachting* bestond dat een bedrijfsmiddel (een film) tot stand zou worden gebracht
  - in casu recht op investeringsbijdrage, ook al is nooit een film tot stand gekomen (wel latere desinvestering)

9

Visie R.J. de Vries

- Boorputarrest kan worden toegepast op aankoopkosten
- Geen aftrekverbod zolang onzekerheid bestaat over 'succes' van de uitgaven
- Dus onderscheid tussen voorfase en 'aankoop/verkoopfase'
- Mogelijke indicatoren:
  - Ondertekening LOI
  - Rondkomen financiering
  - Goedkeuring RvC of officiële instantie
  - Aandeelhoudersbesluit

10

Eerste en tweede decemberarrest

11

Aankoop/verkoopkosten

➢ HR 7 december 2018, V-N 2018/66.6 (eerste decemberarrest):
- Doorslaggevend is of kosten ook zonder aan/verkoop zouden zijn gemaakt (en dus niet of de transactie al voldoende zeker was)
- Als transactie niet doorgaat zijn kosten i.b. aftrekbaar (als transactie later alsnog doorgaat, beoordelen welke kosten nuttig zijn)
- Transitorische post vormen
- Ook interne kosten kunnen aan/verkoopkosten zijn

➢ Verwijzigingsuitspraak Hof 's-Hertogenbosch 17 oktober 2019, V-N 2019/60.8: beperkt deel kosten aftrekbaar

12

Afscheidsbonus – HR 22 december 2023

- Hoe omgaan met afscheidsbonus die betaald wordt aan personeel bij succesvolle verkoop?
- Belastingdienst: afscheidsbonus zou zonder verkoop niet zijn betaald, dus het gaat om *verkoopkosten.*
- Hoge Raad 22 december 2023 (tweede decemberarrest), als de kosten "niet nuttig of nodig zijn om tot vervreemding te komen" gaat het niet om verkoopkosten.
- Belangrijk arrest! Afscheidsbonussen komen veel voor in de praktijk.
- Arrest is ook van belang voor andere 'gevolgkosten', denk aan integratiekosten en ontvlechtingskosten

13

Verhouding December I en December II

- Komt December II in de plaats van December I? Met andere woorden: is niet langer van belang of de kosten ook zonder de transactie zouden zijn gemaakt?
- Of is December II een aanvulling op December I? En geldt zowel het 'zonder zijn gemaakt criterium' als het 'nuttig of nodig criterium'?
- Relevant voor bijvoorbeeld loonkosten van controller die heeft bijgedragen aan de transactie

14

Verhouding December I en December II

- KG DVS: onder interne kosten kunnen ook salariskosten vallen van bijv. CFO en controller. Argument dat deze kosten ook zonder transactie gemaakt zouden moeten worden, gaat volgens Kennisgroep niet op (blz. 52 van 248). Zie ook besluit van 19 september 2024, onderdeel 2.1.3.3.
- Ook indirecte kosten voor huisvesting en staff etc. kunnen onder aftrekverbod vallen

15

Financieringskosten

16

Financieringskosten

- HR 22 maart 2024, ECLI:NL:HR:2024:469: Financieringskosten (afsluitkosten e.d.) zijn direct aftrekbaar (tenzij in wezen vooruitbetaalde rente)
- Activeren en afschrijven van bijv. afsluitkosten zoals Belastingdienst voorstond is dus niet verplicht (mag wel)

17

Gemengde kosten

18

Jurisprudentie gemengde kosten

- Gemengde kosten zijn kosten die zowel nuttig zijn voor de transactie als voor de financiering van de transactie
- Denk aan een due diligence rapport
- Rechtbank Noord-Holland 10 februari 2020, ECLI:NL:RBNH:2020:807 en Hof Amsterdam 23 februari 2021: splitsing maken op basis van vermogensverhoudingen.

19

Besluit over gemengde kosten

- Besluit van 19 september 2024, V-N 2024/52.2, onderdeel 2.1.3.4:

  Als bijvoorbeeld een due diligence-rapport wordt opgesteld voor het besluit om een deelneming wel of niet te verwerven, en dit rapport ook noodzakelijk is voor de financiering van de deelneming, kan voornoemd aftrekverbod voor een (beperkt) deel van de kosten achterwege worden gelaten. Dit neemt niet weg dat als het belang van het due diligence-rapport van bijkomstige betekenis is voor de financiering, de kosten volledig onder het aftrekverbod vallen.

20

Kennisgroep over gemengde kosten

- KG DVS (00031):
  - Relatieve belang voor aankoop versus financiering is doorslaggevend
  - Uitspraak van Hof Amsterdam is niet maatgevend
  - Relevant is of de bank eisen heeft gesteld aan een due diligence rapport

21

Aftrekbare kosten

22

Resumerend – mogelijk aftrekbare kosten

- Kosten die niet nuttig of nodig zijn voor tot stand brengen transactie:
  - Afscheidsbonus
  - Integratiekosten
  - Ontvlechtingskosten
- Kosten die doorbelast worden aan target (target heeft nut van transactie)
- Financieringskosten (directe aftrek)

23

23

Schadevergoedings-jurisprudentie en afkoop aanbiedingsplicht

24

24

Deelnemingsvrijstelling en schadevergoeding

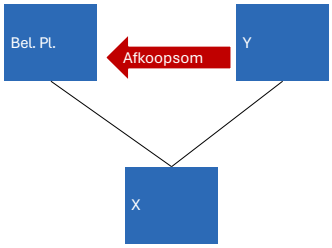
- BNB 1985/200: schadevergoeding vloeit voort uit wanprestatie, dus niet onder DVS. Arrest is achterhaald.
- Hoge Raad 23 september 2016, BNB 2017/11:
  - Pas een deelneming nadat een overeenkomst is gesloten waarbij de verkoper zich heeft verplicht om aandelen te leveren en de koper zich heeft verplicht om de tegenprestatie te voldoen;
  - In casu nog geen koopovereenkomst gesloten;
  - Schadevergoeding wegens schending voorkeursrecht valt dus niet onder de deelnemingsvrijstelling;
  - Positie koper en verkoper zijn met elkaar verbonden.
- Hoge Raad 10 juli 2020, BNB 2020/160: "doorslaggevend is of de belastingplichtige aan de met de verkoper van de aandelen gesloten overeenkomst een onvoorwaardelijk, feitelijk en rechtens afdwingbaar recht op levering van de desbetreffende aandelen ontleent."

25

25

Afkoop aanbiedingsplicht

Kennisgroepstandpunt Belastingdienst 26 mei 2025, *KG:023:2025:8, V-N 2025/29.4*

26

26

Standpunt kennisgroep

- Afkoopsom valt bij belastingplichtige niet onder de deelnemingsvrijstelling
- Want vloeit niet voor uit aandelenbezit dat de belastingplichtige al houdt
- En het aandelenbezit van Y vormt voor de belastingplichtige geen deelneming, want er is nog geen onvoorwaardelijk, feitelijk en juridisch afdwingbaar recht op levering (zie schadevergoedings-arrest HR 10 juli 2020, ECLI:NL:HR:2020:1270, BNB 2020/160)

27

27

Behandeling bij Y?

- Zie onderdeel 2.1.2 van het Besluit van 19 september 2024, nr. 2024-20865, V-N 2024/52.2
- Bij Y is de afkoopsom niet aftrekbaar, maar deze verhoogt de kostprijs van de deelneming.
- Dat lijkt niet te stroken met de schadevergoedingsjurisprudentie: zolang er nog geen onvoorwaardelijk contract is, is een schadevergoeding in verband met schending van een aanbiedingsplicht aftrekbaar.
- Waarom zou een afkoopsom dan niet aftrekbaar zijn? Zie ook Cursus Belastingrecht, Vpb.2.4.4.C.f.

28

28

Earn-outregeling

29

29

Earn-outregeling

- Earn-outregeling: als deelneming wordt gekocht tegen variabele koopsom vallen mutaties onder deelnemingsvrijstelling
- Earn-outregeling loopt door als een dochtervennootschap in de fiscale eenheid is opgenomen (artikel 15ac lid 7 Wet VPB 1969)

30

30

Earn-outregeling en vendor loan

- Stel deelneming wordt verkocht tegen vaste koopsom en koper blijft koopsom schuld aan verkoper (vendor loan)
- Koopvordering daalt in waarde door insolvabiliteit van koper.
- Kennisgroep (KG:023:2022:6):
  - Nagaan of sprake is van onzakelijke lening
  - Mogelijk 'goederenrechtelijke onzekerheid' en toepassing earn-outregeling

31

31

Aanpassing 13 lid 7
Wet VPB 1969

32

32

Aanpassing art. 13 lid 7 Wet VPB 1969

- Aanleiding: arrest HR 21 maart 2025 over liquidatieverliesregeling:
  - ❖ toetsing niet-verliesbenuttingsvereiste moet worden uitgevoerd wanneer de vereffening is voltooid;
  - ❖ Eventuele dubbele verliesverrekening is inherent aan de vormgeving van de liquidatieverliesregeling.
- Reparatie werd verwacht met Prinsjesdag 16 september 2025, maar is niet het geval gebleken
- Wel aanpassing in de behandeling van valutarisicoafdekkingsinstrumenten per 2027

33

33

Aanpassing art. 13 lid 7 Wet VPB 1969

- Inhoud artikel 13 lid 7: resultaat onder valutarisicoafdekkingsinstrument kan onder de deelnemingsvrijstelling vallen
- Hiermee wordt bereikt dat er bij aankoop van een deelneming in vreemde valuta niet alleen een commerciële hedge mogelijk is, maar ook een fiscale.
- Onevenwichtigheid: bij volatiele valuta is de hoge rente i.b. aftrekbaar en de daar tegenoverstaande hoge valutawinst onbelast

34

34

Aanpassing art. 13 lid 7 Wet VPB 1969

- Voorgestelde aanpassing: het 'ingeprijsde valutaresultaat' is niet langer onbelast
- Zie https://www.internetconsultatie.nl/ingeprijsdvalutaresultaatdeelnemingsvrijstelling/b1

35

35

Samenhang met de liquidatieverlies-regeling

36

36

Aankoopkosten in opgeofferd bedrag

- Aankoopkosten gaan deel uitmaken van het opgeofferde bedrag
- Dus potentieel liquidatieverlies

37

Aftrek liquidatieverlies

- Liquidatieverlies kan gemakkelijk verspeeld worden:
  - Opname dochter in fiscale eenheid
  - Overdracht deelneming buiten fiscale eenheid
  - Verkoop deelneming
  - Voortzetting onderneming!

38

Opname dochter in fiscale eenheid

- Bij liquidatie binnen fiscale eenheid geen liquidatieverlies mogelijk
- Bij ontvoeging: nieuw opgeofferd bedrag (art. 13d lid 11 Wet Vpb)
- Dan geen verlies voor ‘verdampte’ goodwill
- Binnen het jaar mogelijk art. 15 lid 11 Wet Vpb

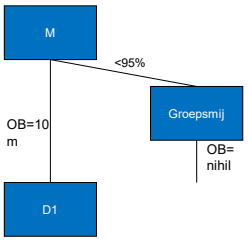
39

Art. 15 lid 11 Wet Vpb

- Bij voeging en ontvoeging in de loop van hetzelfde boekjaar, wordt de fiscale eenheid geacht niet tot stand te zijn gekomen
- Praktische achtergrond: voorkomen drie aangifteperioden in 1 kalenderjaar
- Regeling biedt mogelijkheid om fiscale eenheid met terugwerkende kracht te verbreken
- Uitgaand van boekjaar = kalenderjaar dient voeging dan niet per 1 januari plaats te vinden
  Op basis van literatuur kan verdedigd worden dat artikel toch geldt bij voeging per 1 januari

40

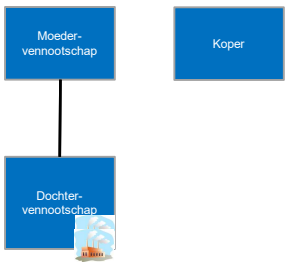
Overdracht binnen de groep

- M heeft 10 mio geïnvesteerd in D1.
- D1 is noodlijdend en zal worden geliquideerd.
- Om juridische redenen wordt D1 voorafgaand aan liquidatie overgedragen aan een groepsvennootschap.

41

Verkoop aan een derde

Bij verkoop aandelen geen aftrek bij moeder-vennootschap!

Bij verkoop activa en passiva gevolgd door liquidatie dochter-vennootschap wel aftrek bij moeder-vennootschap!

42

Voortzetting

- Geen liquidatieverlies als onderneming geliquideerde vennootschap binnen de groep wordt voortgezet
- Geen pro rata benadering: beperkte voortzetting brengt volledige liquidatieverlies in gevaar
- Ook ‘oude’ voortzettingen moeten in kaart worden gebracht
- Praktische vraagpunten bij toetsing of sprake is van voortzetting.

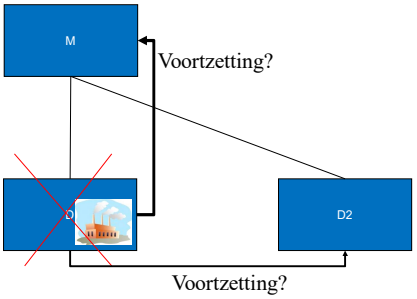
43

Tijdelijke voortzetting

- Bij M: 13e lid 1. Liquidatie zodra alsnog wordt gestaakt
- Bij D: 13e lid 2. Pas verlies als D2 ook wordt geliquideerd en aan voorwaarden liquidatieverliesregeling wordt voldaan (zie ook slides hierna)
- Pleidooi in literatuur voor opheffen verschil
- Pro rata benadering bij voortzetting door meerdere lichamen (onderdeel 6.2.1 besluit 20 januari 2017)

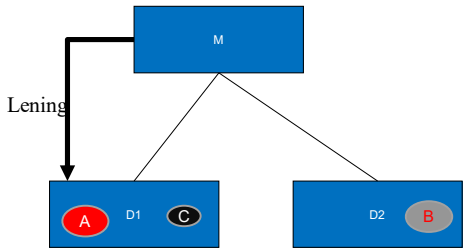
44

Niet-voortzettingsvereiste

45

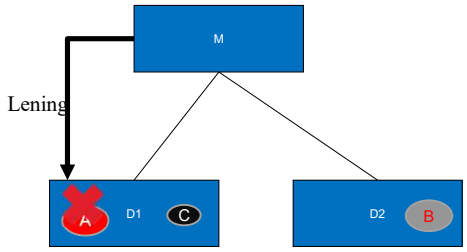
Voortzetting binnen de groep

46

46

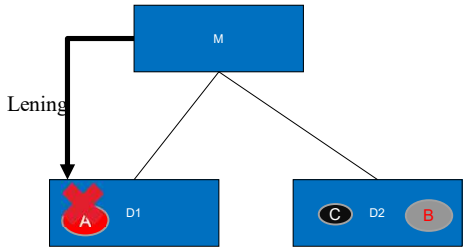
Voortzetting binnen de groep

47

47

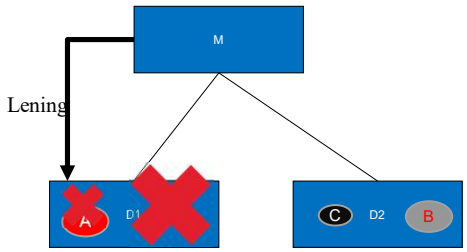
Voortzetting binnen de groep

48

48

Voortzetting binnen de groep

49

49

Andere aandachtspunten bij aankoop

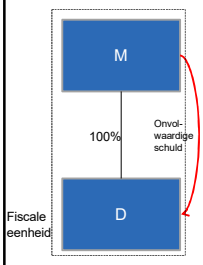
50

Fiscale eenheid aangaan na aankoop?

- Voordelen:
  - Horizontale verliescompensatie
  - Interne transacties niet zichtbaar
    - Geen at arm's length-verplichtingen (art. 8b Vpb)
    - Interne reorganisaties zonder geruis
  - Eén aangifte vennootschapsbelasting (??)
- Nadelen:
  - Geen meervoudig gebruik tariefschijven
  - Geen meervoudige franchises (verliesverrekening en renteaftrek)
  - Lagere investeringsaftrek
  - Liquidatieverlies
  - Aansprakelijkheid ex art. 39 Inv.wet 1990 en verrekening art. 24 Inv. Wet
  - Entreeheffingen
  - Extra boekjaar

51

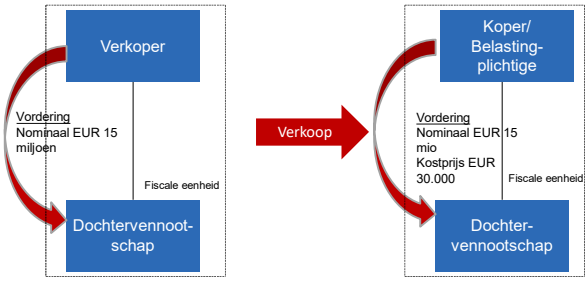
Vrijvalwinst bij ontvoeging – 15ab lid 6

- Vrijvalwinst bij schuldenaar normaliter gunstiger dan terugname afwaardering bij schuldeiser
- Voor 15ab (6) is niet relevant of binnen de groep op de vordering is afgewaardeerd!

52

Hoge Raad 14 oktober 2014, V-N 2014/59.14

Hoge Raad: Vrijvalwinst, ondanks het feit dat er niet binnen de groep is afgewaardeerd!

Hoe vrijvalwinst te voorkomen? Vordering omzetten/kwijtschelden voorafgaand aan vorming fiscale eenheid.

53

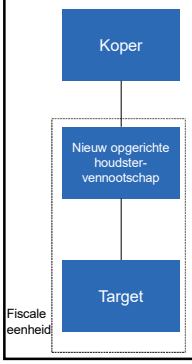
Voeging fiscale eenheid en onzakelijke lening

- Op onzakelijke lening kan niet worden afgewaardeerd
- Besluit 20 augustus 2018, V-N 2018/48.6: geen belaste vrijval onzakelijke schuld bij schuldenaar voorzover bij schuldeiser niet is afgewaardeerd.

54

54

Gelijklopende boekjaren

- Koper wil target kopen
- Koper richt een overnamehoudstervennootschap op per 1 oktober 2018
- Overnamehoudster zal aandelen in target verwerven per 1 oktober 2018
- In verband met aankoopkosten en acquisitierente is van belang dat er direct een fiscale eenheid tussen de overnamehoudster en de target tot stand kan komen
- Boekjaar van target is gelijk aan kalenderjaar
- Nieuwe opgerichte houdstervennootschap heeft óf kort óf lang eerste boekjaar
- Kan een fiscale eenheid tot stand komen?
- Artikel 5 Besluit Fiscale Eenheid 2003: Houdstervennootschap moet een kort eerste boekjaar hebben

55

Andere aandachtspunten bij verkoop

56

56

Meegeven verliezen bij ontvoeging

- Artikel 15af Wet Vpb 1969
  a. Voorvoegingsverliezen worden bij ontvoeging meegegeven
  b. Toerekenbare fiscale eenheidsverliezen kunnen worden meegegeven
- Bedrag aan toerekenbare fiscale eenheidsverliezen moet aannemelijk worden gemaakt
- Dochter en moedermaatschappij moeten gezamenlijk verzoeken om meegeven fiscale eenheidsverliezen
- HR 13 mei 2011: verlies berekenen op het moment van ontvoeging

57

Ontvoeging in het zicht van liquidatie

- 15aj, derde lid: Schuldenvrijval bij ontvoeging dochtervennootschap in het zicht van liquidatie
- Let op: kwijtscheldingswinstvrijstelling geldt niet voor vrijvalwinst
- Hoge Raad 10 juli 2011:
  - Waardering schuld op bedrijfswaarde = waarderen op bedrijfswaarde corresponderende vordering
  - Liquidatie omvat ook faillissement
  - Volgt conclusie AG
    - Ontvoegingstijdstip is beoordelingsmoment
    - 'In het zicht van' objectief beoordelen
- Let op risico van schuldenvrijval bij verkoop gevoegde dochtervennootschap

58

W.v.t.t.k.

Vragen, aanvullingen, opmerkingen?

arthur.hofman@svalneratlas.com

59